

Roditeljska percepcija izviđačkih aktivnosti

Kučan, Ivan

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:845141>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-06**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Ivan Kučan

RODITELJSKA PERCEPCIJA IZVIĐAČKIH AKTIVNOSTI

Diplomski rad

Zagreb, rujan, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Ivan Kučan

RODITELJSKA PERCEPCIJA IZVIĐAČKIH AKTIVNOSTI

Diplomski rad

Mentor rada:

doc. dr. sc. Marija Lorger

Zagreb, rujan, 2021.

RODITELJSKA PERCEPCIJA IZVIĐAČKIH AKTIVNOSTI

Sažetak

Osnovni cilj istraživanja bio je utvrditi roditeljsku percepciju izviđačkih aktivnosti učenika nižih i viših razreda osnovne škole. Istraživanje je provedeno na 114 ispitanika iz triju osnovnih škola u Zagrebu. Ispitanici su ispunjavali anketni upitnik putem interneta. Rezultati istraživanja pokazali su da u gotovo svim mjerenim varijablama roditelji učenika viših razreda osnovne škole bolje percipiraju izviđačke aktivnosti od roditelja učenika nižih razreda. Dobiveni rezultati pokazali su također kako su roditelji općenito dobro upoznati s izviđačkim pokretom i vrijednostima koje on zastupa, no svoje spoznaje uglavnom ne temelje na promoviranju izviđačkog pokreta, nego na općoj kulturi. Rezultati t-testa nisu pokazali statistički značajne razlike u većini mjenjenih varijabli između roditelja učenika nižih i viših razreda pa se može zaključiti da roditelji podjednako pozitivno percipiraju izviđačke aktivnosti. Analiza mogućih razlika na temelju spola pokazala je da i žene i muškarci imaju slično poimanje izviđačkog pokreta, to jest da nema značajnih razlika u percepciji izviđačkih aktivnosti na temelju spola.

Ključne riječi: izviđači, osnovna škola, roditelji

PARENTAL PERCEPTION OF SCOUTING ACTIVITIES

Abstract:

The main goal of the research was to determine the parental perception of scout activities of lower and upper primary school students. The research participants were 114 respondents from three primary schools in Zagreb. The participants filled out an online questionnaire. The results of the research showed that for almost all variables, the parents of upper primary school students (5th – 8th grades) have more positive perception of scouting activities than the parents of lower primary school students (1st-4th grades). The results also showed that parents are generally well acquainted with the scout movement and the values it represents, but their knowledge is generally not based on the promotion of the scout movement, but on the parents' general knowledge. The results of the t - test did not show statistically significant differences in the most measured variables between the parents of lower and upper grade students, so it can be concluded that all parents perceive scouting activities equally positively. An analysis of possible gender-based differences showed that both women and men have a similar understanding of the scout movement, that is, that there are no significant differences in the perception of gender-based scouting activities.

Keywords: scouts, primary school, parents

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POJAM IZVIĐAŠTVA	1
3. CILJEVI IZVIĐAČKOG POKRETA	2
4. PROGRAMSKE OSNOVE SAVEZA IZVIĐAČA HRVATSKE	2
4.1. <i>Temeljna obilježja izviđačkog pokreta</i>	3
4.2. <i>Razvoj duhovnih vrijednosti</i>	5
4.3. <i>Naša domovina, njezini ljudi i krajevi</i>	5
4.4. <i>Izletništvo, orijentacija i kretanje u prirodi</i>	6
4.5. <i>Izviđanje i traganje</i>	9
4.6. <i>Organizacija i provođenje izletništva i taborovanja</i>	9
4.7. <i>Signalizacija i veze</i>	12
4.8. <i>Prehrana u prirodi</i>	12
4.9. <i>Vremenske pojave i zaštita u prirodi</i>	13
4.10. <i>Biljni i životinjski svijet</i>	13
4.11. <i>Ekologija i zaštita prirode</i>	13
4.12. <i>Tjelesna kultura i zdravlje</i>	14
4.13. <i>Rad i štednja</i>	14
4.14. <i>Kulturno-zabavne aktivnosti</i>	15
4.15. <i>Izviđačka vještastva</i>	15
5. CILJ I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA	16
6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	16
6.1. <i>Uzorak ispitanika</i>	16
6.2. <i>Opis mjernog instrumenta</i>	16
6.3. <i>Obrada podataka</i>	17
7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	18
7.1. <i>Prikaz elemenata deskriptivne statistike</i>	18
7.2. <i>Rezultati testiranja razlika pomoću t- testa</i>	24
8. RASPRAVA	25
9. ZAKLJUČAK	27
10. LITERATURA	28
11. PRILOZI I DODATCI	30
12. IZJAVA O IZVORNOSTI RADA	31

1. UVOD

Živimo u digitalnom dobu u kojem je sve više poslova potrebno obavljati pomoću elektroničkih uređaja. Iz tog razloga sve više vremena provodimo pred ekranima, bilo da je riječ o mobitelu, računalu, televizoru ili kojoj drugoj elektronskoj napravi. Međutim, problem nastaje kada ljudi i svoje slobodno vrijeme provedu zaokupljeni brojnim uređajima današnjice, pritom kvareći vid i zanemarujući vlastito zdravlje. Umjesto da izađu u prirodu i bave se fizičkim aktivnostima, ostaju u kućama i stanovima. Djeca i mladi slijede njihov primjer te odrastaju u zatvorenim prostorima, postajući sve neaktivniji i osiromašeni za brojna iskustva. Izviđački pokret nudi upravo suprotno. On je prilika djeci i mladima da izađu iz svojih domova i borave na svježem zraku u prirodi. Osim toga, nudi i mnoga praktična znanja i vještine učeći ih životu koji ne mogu naučiti u formalnim obrazovnim institucijama. Boraveći u prirodi, članovi izviđačkog pokreta uče o brojnim prirodnim pojavama, snalaženju i preživljavanju u prirodi, kao i brizi te suživotu s njom. Izviđaštvo im pruža priliku za osamostaljenje i potiče ih na brigu o duhovnom i tjelesnom zdravlju. Uostalom, u izviđačkom pokretu mogu steći i brojna nova poznanstva te prijateljstva družeći se s vršnjacima.

S obzirom na vrijednosti koje izviđački pokret zastupa, svrha je ovog istraživanja dobiti uvid u roditeljsku percepciju izviđačkih aktivnosti učenika nižih i viših razreda osnovne škole. Učenici osnovne škole čine veliki udio u članstvu izviđačkog pokreta, stoga je važno dobiti uvid u percepciju njihovih roditelja. Dobiveni rezultati mogu poslužiti kao orijentacijske vrijednosti i mogu pomoći izviđačkim udrugama u planiranju omasovljavanja njihovih članova te ih potaknuti na aktivnije djelovanje u društvu.

2. POJAM IZVIĐAŠTVA

Izviđaštvo se najkraće može objasniti kao odgoj i obrazovanje izvan formalnih i tradicionalnih institucija, kao što su, prije svega, škola i obitelj. To je osposobljavanje za život samoaktivnošću mladeži, zabava sa svrhom dostizanja punih tjelesnih, intelektualnih, emocionalnih, socijalnih i duhovnih potencijala mladeži, kao odgovornih građana i članova lokalne, nacionalne i međunarodne zajednice (Ličina, 2000, str. 153).

Izviđaštvo je dakle pokret koji odgaja djecu i mlade ljude pripremajući ih na život izvan zidova formalnih obrazovnih institucija. „Njegov je začetnik Robert Baden – Powell, kasniji

Lord od Gilwela, svojim originalnim pedagoškim iskustvom britanskog časnika koje odudara od vojnih klišea, ali i od pedagoških konvencionalnosti toga vremena“ (Fistonić, 2000, str. 196). On je „bio vidovit spajatelj upravo onih najdjelotvornijih životnih elemenata koji će kod mladih usmjeriti njihovu energiju prema svestranom, slobodnom i kreativnom razvoju u bolju i jaču osobu“ (Fistonić, 2000, str. 197). Izviđački pokret djeci i mladima daje priliku da kroz rad, igru i zabavu okuse stvarni svijet u njegovoj punini te da steknu brojna znanja, vještine, ali i dugotrajna prijateljstva. Sudjelovanjem u pokretu djeci i mladima usađuju se kvalitetne i društveno korisne vrijednosti koje se sudjelovanjem u različitim aktivnostima postupno razvijaju. Ličina (2000) govori kako je jedno od temeljnih načela izviđaštva skladan život s prirodom i u prirodi te poznavanje i čuvanje njezinih zakonitosti.

3. CILJEVI IZVIĐAČKOG POKRETA

Savez izviđača Hrvatske „... definirao je svoje ciljeve kao dostizanje punog tjelesnog, umnog, osjećajnog, društvenog i duhovnog razvoja te razvoja karaktera svojih članova“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 22). Kako bi djeca i mladi dosegli puni tjelesni razvoj, nastoji ih se naučiti koliko je važno brinuti se o vlastitom zdravlju, boraviti u prirodi, kretati se te razviti spretnost i izdržljivost. Teži se i razvoju kognitivnih funkcija. Djecu i mlade uči se odgovornosti za svoje postupke, prikupljanju informacija iz provjerenih izvora te rješavanju problema i različitih izazova. Potiče ih se da jasno i bez straha izražavaju svoje osjećaje i stavove. Njihov je društveni razvoj važan jer se uče komunikaciji s drugim ljudima, odgovornosti prema sebi i drugima te marljivosti i društveno odgovornom ponašanju. Treba raditi i na duhovnom razvoju jer njime osoba stječe pozitivnu sliku o sebi te razvija vlastiti sustav vrijednosti koji je utemeljen na društveno prihvatljivom ponašanju.

4. PROGRAMSKE OSNOVE SAVEZA IZVIĐAČA HRVATSKE

„Savez izviđača Hrvatske je nacionalna izviđačka organizacija i punopravna članica Svjetske organizacije izviđačkog pokreta (*World Organization of Scout Movement-WOSM*), koji okuplja više od 28 milijuna djece i mladih“ (Savez izviđača Hrvatske, 2012, str. 11). Savez izviđača Hrvatske je nezavisni savez udruga koji okuplja djecu i mlade iz cijele Hrvatske. Prema njegovu programu rade sve izviđačke udruge koje su dio Saveza. Njime su obuhvaćeni svi dijelovi izviđačkog pokreta i njegovom „... se realizacijom ostvaruju ciljevi i smisao

izviđačkog pokreta“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 29). Katić-Podgorski (1987) navodi da se programom saveza izviđača njegove članove odgaja tako da postanu samoinicijativni, marljivi, napredni i zdravi ljudi kako bi se mogli nositi sa životnim izazovima koje pred njih stavljaju obitelj, škola i društvo u cjelini. Program obuhvaća četrnaest područja koja se provode sa svim dobnim skupinama, uz razliku opsega i dubine svakog sadržaja ovisno o dobi članova. Područja na koja se program dijeli jesu: izviđački pokret; razvoj duhovnih vrijednosti; naša domovina, njezini ljudi i krajevi; izletništvo, orijentacija i kretanje u prirodi; izviđanje i traganje; tehnika izletništva i logorovanja; signalizacija i veze; prehrana u prirodi; vremenske pojave i zaštita od prirodnih nepogoda; biljni i životinjski svijet; ekologija i zaštita prirode, tjelesna kultura i zdravlje; rad i štednja te kulturno-zabavne aktivnosti. „Osim ovih programskih područja, za izviđače - istraživače postoji još jedno područje – poznavanje zvijezda ili astrognozija“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 30). Uz obavezni program koji polaze svi članovi izviđačkog pokreta postoji i posebni program, izviđačka vještarsva.

4.1. Temeljna obilježja izviđačkog pokreta

Cilj je ovog područja upoznati se s temeljnim pojmovima izviđačkog pokreta kao što su nazivi dobnih skupina, pozdrav, izviđačka obilježja, izgled uniforme, povijest te nastanak izviđačkog pokreta u svijetu i Hrvatskoj. Mlađe dobne skupine rade osnove, a stariji pomnije proučavaju smisao i cilj izviđačkog pokreta.

Ličina i Prskalo (2007) govore da izviđači imaju poseban pozdrav koji se vrši desnom rukom savijenom u laktu tako da dlan bude približno u visini očiju. Prilikom pozdrava položaj prstiju ima posebno značenje. Srednja tri prsta ispružena su jedan uz drugi, a simboliziraju tri glavne izviđačke dužnosti: prema Bogu, prema zajednici i prema samome sebi. Mali prst i palac prekriveni su ispod ispružena srednja tri prsta. Palac je iznad maloga prsta. Ovaj položaj palca i maloga prsta simbolizira da stariji i jači štiti mlađeg i slabijeg. Time se pruža mogućnost da stariji pomognu mlađima i da se tako prebrodi razlika među generacijama koje u izviđaštvu zapravo i nema jer su svi izviđači braća koja pomažu jedni drugima.

Izviđačke skupine redovito imaju vlastiti znak. Znak skupine najčešće odgovara imenu skupine. Primjerice, skupina *Pande* kao znak može imati pandu. Osim znaka, skupine imaju i svoj poklič. Poklič se s vremenom može mijenjati, ali kao i znak treba imati veze s imenom skupine. Poklič je „skupni pozdrav po kojemu se skupine prepoznaju na akcijama, kojim jedni druge pozdravljaju i sl.“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 42). Najčešće se poklič uzvikuje

naizmjenično, prvo solo-glas pa skupno, a može se uzviknuti i samo skupno. Slijedi primjer pokliča jata *Pande*:

„Crno-bijeli, rijetki smo mi,
mi smo pande i znaju nas svi!“

„Izviđačko znakovlje je nešto po čemu se izviđači na prvi pogled razlikuju od svojih vršnjaka, a istodobno simboliziraju i neke glavne značajke izviđačkog pokreta“ (Ličina i Prskalo, 2007, str.40). Izviđačka košulja i marama osnovna su obilježja svakog izviđača. Službena boja košulje u Hrvatskoj je denver plava ili zelena. Neslužbeno se nose i majice koje se razlikuju od udruge do udruge. Marame su također obilježje udruge te tako mogu biti u raznim kombinacijama, primjerice crvena i žuta ili žuta i plava boja. Također, izgled marame može se razlikovati i unutar članova udruge s obzirom na dobne skupine.

Na izviđačkoj košulji nalaze se razna obilježja. To su: grb SIH-a, WOSM-a, grb izviđačkog odreda i hrvatska zastava.

Znak Saveza izviđača Hrvatske smješten je pri vrhu desnog rukava izviđačke košulje. Predstavlja cvijet ljiljan unutar kojeg su smješteni crveni i bijeli kvadratići. Ljiljan je preuzet od znaka svjetske izviđačke organizacije te se njime prikazuje pripadnost toj organizaciji, a crveno-bijeli kvadratići simboliziraju Hrvatsku.

WOSM je kratica svjetske izviđačke organizacije, a znači *World Organization of the Scout Movement*. Na znaku se nalazi bijeli ljiljan s ljubičastom podlogom. „Uspravno na njemu je magnetska igla, na vanjskim laticama je po jedna zvjezdica, a sve tri latice zajedno drži izviđački prsten“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 41). Znak okružuje uže koje je ispod znaka zavezano ambulantom čvorom. Latice znače tri glavne izviđačke dužnosti: dužnost prema sebi, Bogu i prijatelju. Magnetska igla simbolizira put kojim ide svaki izviđač. Zvjezdice simboliziraju istinu i znanje.

Znak izviđačkog odreda smješten je pri vrhu lijevog rukava izviđačke košulje. Simbol je svakog odreda tako da ovaj znak u pravilu nije sličan svojim izgledom ni sadržajem ostalim takvim znakovima jer predstavlja samo taj pojedinačni odred, odnosno izviđačku udruhu.

Hrvatska zastava smještena je iznad desnog džepa na izviđačkoj košulji. Simbolizira Republiku Hrvatsku i uz znak SIH-a nacionalno je obilježje na košuljama hrvatskih izviđača.

„Program Saveza izviđača Hrvatske nudi svoju odgojno-obrazovnu ponudu djeci i mladima prema programskim sekcijama (dobnim skupinama). Svaka sekcija okuplja djecu ili mlade ovisno o njihovom uzrastu, odnosno njihovom razvoju, te koristi odgojno-obrazovne metode i oblike primjerene uzrastu i stupnju razvoja svojih članova“ (Savez izviđača Hrvatske, 2012, str. 26). Stoga u izviđačkom pokretu razlikujemo sljedeće dobne skupine: pčelice i poletarci, planinke i izviđači, planinke i izviđači-istraživači, mlade brđanke i brđani te starije brđanke i brđani. Pčelice i poletarci su učenici nižih razreda osnovne škole (od 8 do 11 godina). Planinke i izviđači su učenici viših razreda osnovne škole (od 12 do 15 godina). Planinke i izviđači-istraživači su učenici srednje škole i mladi odrasli (od 16 do 20 godina). Mlade brđanke i brđani su mladi od 21 do 26 godina, a starije brđanke i brđani su članovi stariji od 27 godina.

4.2. Razvoj duhovnih vrijednosti

Razvojem duhovnih vrijednosti upoznaju se tri osnovna načela izviđačkog pokreta. To su: dužnost prema Bogu, sebi i drugima. One se usvajaju različitim aktivnostima među kojima su: donošenje Betlehenskog svijetla u crkve u predbožićno vrijeme, obilježavanje dana mjesta (zaštitnika mjesta), organiziranje humanitarnih akcija pomoći raznim skupinama, pomaganje drugima, posebice mlađim članovima itd. Majer, Bušić, Mošmondor, Babić i Šnur (2008) govore da je Savez izviđača Hrvatske otvoren prema svima bez obzira na vjeroispovijest. Izviđači pod pojmom Bog podrazumijevaju misterij postanka cijeloga svijeta. Vjeruju da postoji duhovna snaga jača od čovjeka. Božje zapovijedi treba prihvatiti kao opće moralne norme. Stoga su u izviđačkom pokretu svi dobrodošli, jedino je važno da prihvate i poštuju njegova načela. Raznolikost u vjeri, rasi i spolu unutar izviđačkog pokreta pojedinca uči poštivati različitosti te ne marginalizirati nijednu skupinu ni pojedinca. Štoviše, upoznaje različite ljude iz svih krajeva svijeta te stječe dugotrajna prijateljstva.

4.3. Naša domovina, njezini ljudi i krajevi

Kao što sam podnaslov govori, u ovom području izviđači se upoznaju s našom domovinom, Republikom Hrvatskom. Počinju s upoznavanjem vlastitog mjesta i kraja te potom proširuju svoju spoznaju na cijelu domovinu. Uz sadržaje koje uče kroz teoriju, „za realizaciju navedene teme predviđeni su izleti i posjete koji bi omogućili bolje poznavanje geografskih obilježja užeg i šireg zavičaja, život i rad ljudi u zavičaju, prirodne i radom stvorene vrijednosti zavičaja i sl.“

(Matas, 2000, str. 114). Među sadržajima ovog područja jesu: upoznavanje nacionalnih simbola, odnosno himne, zastave i grba Republike Hrvatske. Članovi se upoznaju i s kulturom te povijesnim događajima svoga zavičaja.

4.4. Izletništvo, orijentacija i kretanje u prirodi

S obzirom na to da izviđači dosta vremena provode u vanjskim prostorima, odnosno u prirodi, važno je da su upoznati s određenim znanjima koja su im ondje potrebna. „Tako već i najjednostavnijim izletima u obližnju okolicu poletarci upoznaju pravila kretanja kroz naseljeno mjesto i na otvorenom, odgovarajuću opremu za kretanje i boravak u prirodi – odjeća, obuća, hrana i piće, ritam (tempo) kretanja ili hodanja i dr.“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 31). Nadalje, važna je „orijentacija u prirodi (možda bi bolje bilo reći u prostoru) sa i bez kompasa, izrada skica terena, kretanje po karti i azimutu“ (Matas, 2000, str. 115). Uče i strane svijeta (nazive na hrvatskom i na engleskom), što su planinarske markacije, koje su razlike u kretanju danju i noću itd.

Markacije su oznake u prirodi koje služe za pronalaženje puta. „Označavanje puteva ne bi imalo mnogo smisla kad bi se provodilo potpuno proizvoljnom oznakom i znakovima. U našoj zemlji usvojene oznake sastoje se od crvenog prstena koji zatvara bijeli krug“ (Savez izviđača Zagreba, 1989, str. 35). Postoji nekoliko vrsta markacija - poput okrugle markacije, pojasne markacije, dvostruko pojasne markacije itd. Markacije se postavljaju u visini očiju (1.7 m – 2 m). Na nekim putovima, gdje zimi ima mnogo snijega, markacije se postavljaju više kako ne bi bile prekrivene snijegom te kako bi bile uočljivije. Markacije se najčešće crtaju, ali se mogu napraviti i plastične i metalne markacije.

Okrugla markacija je osnovna oznaka među markacijama. Ona se postavlja kad god je to moguće. Okrugle markacije najčešće su postavljane markacije. Smještene su na raznim mjestima u prirodi, ondje gdje će biti najvidljivije. Okrugle markacije postavljaju se na mjestima poput kamena, drveta, stupa za struju, ograde itd. Okrugla se markacija sastoji od bijeloga kruga okruženog crvenim prstenom. „Vanjski promjer markacije je 12 cm, a promjer bijeloga kruga u sredini je 6 cm. Crveni krug širok je 3 cm tako da je odnos između promjera markacije i promjera bijeloga kruga 2:1“ (Kristijan, 2007, str. 26).

Pojasna markacija najčešće se postavlja na tanko drvo ili na metalne cijevi. Postavlja se kada je promjer objekta na koji se stavlja manji od 6 cm jer na takav objekt ne stane okrugla

markacija. Sastoji se od tri pojasa. Najgornji je pojas crvene boje, u sredini je pojas bijele, a najdonji je pojas crvene boje. Dimenzije pojaseva iste su kao i kod okrugle markacije. Pojasna markacija najčešće se postavlja vodoravno.

Dvostruka pojasna markacija postavlja se u slučaju kada nema drveta debljeg od promjera prsta. Sastoji se od dva pojasa bijele i tri pojasa crvene boje. Visina joj je 21 cm.

Okrugla markacija s dodatnim crtama najčešće se postavlja na kamenju. Na sebi ima nacrtane dvije dodatne crvene crte koje su okrenute prema najbližim susjednim markacijama. Okrugla markacija s dodatnim crtama postavlja se u horizontalnom ili kosom položaju.

Crvena crta postavlja se na niskom kamenu u kamenjaru ili na livadi. Postavlja se između dviju markacija na mjestima gdje staza nije vidljiva pa razmak između dviju markacija mora biti manji. Crvena crta postavlja se naizmjenice s okruglom markacijom. Ne smije se postavljati na mjesta gdje se postavljaju pojasne ili okrugle markacije. Ako se crta stavlja na tamni kamen, stavlja se bijela crta iste dužine kako bi bila lakše uočljiva. Ako staza skreće, crta se lomi u smjeru gdje se nalazi iduća markacija.

Usporedna markacija postavlja se na kamenju. Postavlja se u kosom i vodoravnom položaju. Ako put skreće, usporedna markacija se lomi pod kutom u smjeru prve sljedeće markacije. Crte su dugačke oko 20 cm, a široke 3 cm. Između dviju crvenih crta nalazi se jedna bijela crta iste duljine.

Dodatne oznake postavljaju se uz okrugle markacije, bijelom ili crvenom bojom. Na kamenju i na svijetlim podlogama dodatne su oznake crvene boje, a na drveću i ostalim tamnim podlogama bijele. Ne stavljaju se uz crvenu crtu, pojasnu i usporednu markaciju. Visina je dodatne oznake 8 – 10 cm. Uz jednu markaciju postavlja se samo jedna dodatna oznaka, i to ispod markacije (Kristijan, 2007, str. 34).

Oznaka X postavlja se ispod okrugle markacije. Postavlja se 30 do 50 m prije križanja markiranih putova. Oznaka X upozorava planinare da slijedi križanje putova. Ako nema prostora na mjestu gdje je postavljena okrugla markacija, oznaka X može se postaviti i odvojeno od nje. Ako se križaju markirani i nemarkirani putovi, onda se ne postavlja oznaka X.

Strelica se postavlja ispod okrugle markacije. Ona označava da put naglo mijenja smjer. Strelica se postavlja vodoravno ispod okrugle markacije. Može biti okrenuta u desnu ili lijevu stranu. Ako je potrebno dodatno naglasiti skretanje, strelicu se može i obrubiti. U tom je slučaju

strelica bijele boje, a oko nje se nalazi crveni obrub. Crvena se strelica ne obrubljuje bijelom bojom.

Slovo se postavlja ispod okrugle markacije. Slovo je kratica koja označava da tim putem vodi trasa planinarske zaobilaznice. Najčešće se postavlja samo jedno slovo, a nekad se može naići i na 3, pa čak i 4 slova. Slovo se postavlja na samom početku puta, povremeno na putu ili nakon križanja markiranih putova. Ako se dogodi da istim putem prolaze dvije obilaznice, onda se uz jednu okruglu markaciju postavi jedno slovo, a kod druge okrugle markacije drugo slovo.

Brojka se postavlja ispod okrugle markacije. Ona predstavlja brojčanu oznaku markiranog puta. Postavlja se na nekoliko mjesta poput: početka puta, povremeno na putu ili odmah nakon križanja markiranih putova.

Snalaženje u prostoru i orijentacija važan su dio izviđačkog programa. „Orijentirati se znači poznavati, znati odrediti glavne i sporedne strane svijeta (zemljopisna orijentacija) i odrediti stajalište (stajnu točku) i objekte u odnosu prema stajalištu kao određivanje smjera kretanja (topografska orijentacija)“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 139). Strane svijeta najjednostavnije pronalazimo uporabom kompasa. Već se i poletarci upoznaju s kompasom i njegovom uporabom. Prilikom upoznavanja kompasa De Zan (2005) navodi kako treba izdvojiti magnetsku iglu kao najvažniji dio kompasa koji služi za orijentaciju. Tamniji kraj magnetske igle uvijek označava sjever. Majer i suradnici (2008) navode kako kompas ne treba koristiti u blizini željeznih predmeta i objekata, električnih vodova te za vrijeme jake grmljavine jer to utječe na magnetnu iglu koja u tim situacijama može pokazati pogrešnu stranu svijeta. Prilikom upoznavanja rada s kompasom dobro je da izviđači samostalno izrade vlastiti kompas. Tako će se upoznati sa svojstvima magnetne igle, a kroz igru naučiti određivati strane svijeta. Osim kompasom moguće se orijentirati i pomoću godova na panju, krošnji drveća, mahovine na stablu te ručnog sata. Godovi na panju gušći su sa sjeverne strane, a rjeđi s južne. Mahovina više raste na sjevernoj strani stabla, a krošnja drveća bujnija je s južne strane. Međutim, kompasom se ipak najpreciznije orijentiramo u prostoru.

De Zan (2005) govori kako je prije upoznavanja orijentacije pomoću kompasa dobro uočiti važnost snalaženja u prostoru prema stranama svijeta. Predlaže vježbu u prirodi kojom se može uočiti važnost strana svijeta. Dva se izviđača trebaju okrenuti leđima jedan prema drugom, a zatim trebaju istovremeno pokazati desnu stranu. Svatko je pokazao drugu stranu svijeta. Zatražimo li ih da pokažu lijevu stranu svijeta, opet će pokazati druge strane svijeta. Može se zaključiti kako se u prirodi ne može orijentirati prema sebi i svom položaju. Strane

svijeta su uvijek iste, dok mi svoje stajalište možemo promijeniti. Stoga je za orijentaciju u prirodi potrebno odrediti strane svijeta kako bismo otkrili gdje se nalazimo.

4.5. Izviđanje i traganje

U ovom području izviđači „vježbaju procjene udaljenosti objekata u prirodi, uče kako se maskirati na osmatračnici, kako prepoznati različite tragove na tlu (ljudi, vozila i najčešće životinje u svom kraju), korištenje dvogleda, osmatranje noću te vježbaju podnošenje izvješća o rezultatima osmatranja“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 32). Također uče i putne znakove te kako se snalaziti na karti svoga mjesta.

Majer i suradnici (2008) govore kako je cilj maskiranja ostati nezapažen u prirodi na otvorenom (livada) ili zatvorenom prostoru (šuma, grmlje). Maskiranje služi lakšem kretanju i neprimjetnom promatranju određenog objekta ili predmeta. Dvogled ili dalekozor također služi za promatranje objekata, ali udaljenih. Koristeći dalekozor, jednostavnije se dolazi do cilja. Slijedeći tragove životinja puno se može naučiti o njima i njihovim navikama (čime se hrane, gdje spavaju). Postoje različite vrste tragova. Primjerice, ako je trag dublji, životinja je teža, a ako je razmak među tragovima veći, životinja je brza.

4.6. Organizacija i provođenje izletništva i taborovanja

Sadržaji ovoga područja značajni su za boravak u prirodi. Izviđači uče kako i na kojim mjestima podići tabor, uče koristiti različite alate, izrađivati različite patente, kako podići šator i zaklon od šatorskog krila, kako naložiti vatru i vrste vatre, ali i kako se zaštititi od požara. „Bivak, šetnja, izlet, taborovanje, zimovanje te izviđački pohodi imaju zajedničku značajku da se odvijaju u prirodi. Omogućuju upoznavanje djece s pravim vrijednostima prirode i korištenja njom“ (Prskalo, 2000, str. 126).

Neki od oblika rada u izviđačkoj organizaciji su: „sastanci, šetnja, izleti, razne akcije, taborovanja, zimovanja, susreti, smotre i dr.“ (Ličina, 2000, str. 159). Izviđači često borave u prirodi. Boravci u prirodi i na aktivnostima mogu biti dulji i kraći. Kraći boravci su primjerice sastanak, šetnja i izlet, a neki su od duljih boravaka taborovanje, ljetovanje i zimovanje.

Sastanak je „oblik redovitog okupljanja jata ili patrola (u pravilu jednom tjedno u približnom trajanju jednoga sata)“ (Ličina, 2000, str. 159). Šetnja je „boravak u prirodi u

trajanju 2-3 sata, bez duljeg zadržavanja na jednom mjestu“ (Ličina, 2000, str 159). Izlet je „poludnevni ili cjelodnevni boravak u prirodi, tijekom kojega se izmjenjuju različiti programski sadržaji (pješačenje, pjesme, sportske igre, izviđanje i traganje, orijentacija, podizanje šatora, signalizacija, higijenske navike, ...)“ (Ličina, 2000, str. 160). Findak (2001) navodi kako kretanje na izletu mora biti primjereno stanju puta, odnosno terenu kojim se hoda. Brzinu kretanja potrebno je prilagoditi fizičkoj spremnosti grupe, vremenskim prilikama te značajkama puta. Uz to, treba imati i odgovarajuće vrijeme za odmor koji također treba biti prilagođen grupi. Prilikom odmora nije poželjno da sudionici sjede, jedu slatku hranu i piju hladnu vodu. „Pohod je višednevni organizirani boravak u prirodi koji se provodi pješačenjem, s unaprijed određenim ciljem koji je najčešće vezan uz važne događaje ili mjesta iz povijesti“ (Findak, 2001, str. 65).

Taborovanje ili logorovanje je „zajednički organizirani oblik boravka djece i mladeži u prirodi. U svrhu ostvarivanja odgojnih i obrazovnih zadataka iz prirodoslovlja, ekologije, tehničke i tjelesne kulture, razvijanja vještina i pozitivnih navika ...“ (Skok, 2002, str. 153). Taborovanje traje dulje od sedam dana. Najčešće se organizira u privremenim nastambama kao što su primjerice šatori. Na njemu se sudionici socijaliziraju, stvaraju se nova poznanstva i prijateljstva. Značajno je jer na njemu sva izviđačka znanja i vještine dobivaju svoju praktičnu upotrebu. Sve što se tijekom godine učilo i vježbalo teorijski i praktično koristi se na taborovanju. Findak (2001) govori da je svrha taborovanja upoznavanje djece i mladih sa životom i radom u prirodi. Sudionici stječu brojna znanja i iskustva tijekom boravka u prirodi, a pritom se uče suživotu s njom. Uče je čuvati i voljeti. Pritom stječu brojne zdrave navike, među kojima je i redovit odlazak u prirodu.

Ljetovanje je „višednevni boravak u prirodi u onim klimatskim uvjetima koji su najpotrebniji za zdravlje djece (na moru, u planini)“ (Skok, 2002, str. 151). Može se organizirati u dječjim odmaralištima, u šatorima itd. Minimalno traje nekoliko dana. Za razliku od taborovanja, na ljetovanju se za djecu organizira škola plivanja, aktivnosti i igre uz more i u moru itd. Ovisno o mjestu ljetovanja, ako se ljetuje primjerice u odmaralištu, ne mogu se provoditi neke aktivnosti taborovanja poput izrade patenata.

Zimovanje je „odgojna i obrazovna aktivnost djece i mladeži koja se organizira za vrijeme zimskih školskih praznika, a provodi se u mjestima, gdje su za te sadržaje posebno prilagođeni objekti i ostali prostori“ (Skok, 2002, str. 149). Za zimovanje su karakteristične određene aktivnosti koje se ne mogu provoditi ni na taborovanju ni na ljetovanju. To su primjerice: skijanje, grudanje, sanjkanje, igre na snijegu itd.

„Boravak djece na zimovanju, taborovanju i bivku pored aktivnog odmora omogućuje stjecanje praktičnih i teoretskih znanja potrebnih u svakodnevnom životu. Među najveće vrijednosti taborovanja pored kupanja i igara na vodi, djeca ističu upoznavanje vršnjaka, nova prijateljstva, osamostaljenje bez roditelja“ (Prskalo, 2000, str. 126).

„Logorski patenti su sitni mali objekti koje izrađuju pojedinci. Patenti su različitih namjena, osobni i kolektivni, a svrha im je da poboljšaju logorski komfor (i uljepšaju logorište)“ (Bošnjak, Šnur i Trgovec, 1984, str. 125). Patenti su jako korisni jer pomažu u organiziranju života logora, ali koriste se i kao zamjena za neke predmete koje nije moguće ponijeti od kuće. Najvažniji cilj izrade patenata je njihova svrsishodnost, a potom i estetsko uređenje tabora. Bošnjak i suradnici (1984) navode kako se sudionici logorovanja susreću sa širom primjenom različitih alata i tehničkih sredstava te tako stječu tehnička znanja, razvijaju radne navike i kreativnost. Logorski objekti i patenti mogu se izrađivati od različitih materijala. Mogu biti drveni, metalni (čavli, žice) i plastični (folije, ploče, vrpce), no može se raditi i o kombinaciji više materijala. „Najčešće upotrebljavani materijal za izradu objekata i patenata na logorovanju je rašljasta grana ili motka. Rašljasta grana ima veoma važnu ulogu u stvaranju logorskog komfora, bilo da se radi osobnim ili kolektivnim patentima ili objektima“ (Bošnjak i sur., 1984, str. 85).

Neki od patenata koji se koriste na taborovanju su: polica za odjeću, oglasna ploča, krevet, sušara, drveni most i osmatračnica. Polica za odjeću koristi se za odlaganje raznih stvari tijekom logorovanja. Može imati dvije, tri ili više razina, ovisno o vlastitoj želji. Polica treba biti čvrsta kako bi izdržala do kraja boravka u prirodi. Oglasna ploča služi za razmjenu dnevnih informacija tijekom trajanja logorovanja. To su najčešće dnevni raspored obaveza, jelovnik, dnevne zidne novine i dr. Treba biti smještena na mjestu gdje se izviđači često okupljaju, primjerice u blagovaonici. Ploča može biti napravljena na stalku, visjeti ili biti pribijena za krov blagovaonice. Poželjno je iznad nje napraviti zaklon, odnosno krov, kako se obavijesti ne bi smočile. Krevet je jedan od prvih patenata koji se izrađuju pri dolasku na taborovanje. Važno je da bude čvrsto sastavljen kako bi izdržao osobu koja na njemu spava. Kada nam je odjeća mokra i želimo ju osušiti, možemo je odložiti na sušaru, patent koji služi za sušenje odjeće. Ako se na području logora nalazi potok ili rječica koji smetaju u nesmetanom prolasku, preko njih se može sagraditi drveni most. „Osmatračnicu upotrebljavamo za osmatranje okoline gdje logorujemo i za uvježbavanje signalizacije na daljinu pomoću signalnih zastavica danju i baterija noću. Može se graditi samostalno i u kombinaciji s nekim drugim objektom (Bošnjak i sur., 1984, str. 155).

Šatorsko krilo može poslužiti u slučaju zaklona od kiše ili jakog sunca. Materijal od kojeg je napravljeno je vodonepropusan, nije težak te ne zauzima mnogo mjesta. Osim što šatorsko krilo može poslužiti kao zaštita po lošem vremenu, odnosno kao zaklon, može nam poslužiti i kao nosilo za ozlijeđenu osobu. Za nosilo se koriste dva ili jedan čvrsti štap malo dulji od krila. Kada se upotrebljavaju dva štapa, šatorsko krilo se ne povezuje jer ga drži težina tijela, a ako je jedan štap, tada kroz rupice na rubovima šatorskog krila treba provući konopac koji će držati krilo.

4.7. Signalizacija i veze

Ovo područje obuhvaća raznolike sadržaje. Izviđači uče kako pisati i slati pisma, razglednice te tajne šifrirane poruke pomoću Morzeove abecede, germanikusa, izviđačkog semafora, a mogu i sami izmisliti svoje tajno pismo čiji će ključ poznavati samo članovi jednog jata ili patrole, odnosno jedne izviđačke skupine. Također uče i kako komunicirati putem mobitela i elektroničke pošte. Izviđačima je potrebna i određena digitalna pismenost kako bi mogli stvarati globalne kontakte s izviđačima diljem svijeta, ali je i „u praksi nezamislivo održavanje velikih međunarodnih izviđačkih manifestacija bez ovakvih snažnih “centara veze““ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 33).

4.8. Prehrana u prirodi

Prehrana je važan dio života izviđača. Danas, kada brza hrana postaje sve prisutnija u svakodnevici, od iznimne je važnosti naučiti djecu i mlade pravilnoj, uravnoteženoj i zdravoj prehrani. Stoga se na izviđačkim izletima, akcijama i višednevnim boravcima u prirodi nastoji potaknuti djecu i mlade da jedu zdrave i kvalitetne namirnice. Također ih se uči i pripremi određenih namirnica, posebice na višednevnim aktivnostima kao što su taborovanja. Tada su za pripremu hrane najčešće zaduženi iskusniji članovi, a mlađi im članovi pomažu u pripremi obroka guleći krumpir, sjeckajući povrće, odlaskom u nabavku i sl. Izviđači uče i kako provjeriti je li voda pitka, kako ju pročistiti, kako čuvati namirnice od kvarenja itd.

4.9. Vremenske pojave i zaštita u prirodi

S obzirom na to da izviđači često borave u prirodi, potrebno je da su dobro upoznati s vremenskim pojavama te kako se od njih zaštiti jer se u vanjskim prostorima mogu susresti s raznim vremenskim nepogodama. Zato se izviđači „osposobljavaju za razlikovanje glavnih vremenskih pojava u svom zavičaju: vrste oborina, vrste i smjerovi vjetra, praćenje i bilježenje temperature zraka, praćenje i bilježenje vremenskih promjena kroz određeno razdoblje, korištenje najvažnijih meteoroloških simbola i prognostičkih informacija i dr.“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 33). Zato izviđači uče kako izraditi zaklon od šatorskog krila, ali i materijala koje pronađu u okolini.

4.10. Biljni i životinjski svijet

Česti boravak u prirodi zahtijeva poznavanje biljnih i životinjskih vrsta. Stoga izviđači uče koje biljne i životinjske vrste prevladavaju u njihovom zavičaju i postupno proširuju svoje spoznaje. Tako „uz poznavanja osnovnih botaničkih obilježja biljnih vrsta moraju znati i geografske pretpostavke njihova rasporeda i gospodarskog značenja“ (Matas, 2000, str. 115). Uz teorijska znanja, ovo područje ima i svoj praktični dio. Primjerice pomaganje životinjama zimi, izrada kućice za ptice u koju će se redovito stavljati hrana, odlazak s lovcima na hranilište i donošenje hrane šumskim životinjama. Također, uči se i kako saditi biljke. Tako jedna skupina može napraviti svoj vrt, brinuti se o njemu i promatrati kako biljke rastu.

4.11. Ekologija i zaštita prirode

Jedno od mnogih važnih izviđačkih znanja je i poznavanje ekologije i zaštita prirode. Izviđači često borave u prirodi i svojim ponašanjem daju kvalitetan primjer kako s njom treba postupati. Ovdje uče kako postupati s otpadom za vrijeme odlaska u prirodu, pogotovo ako u blizini nema kante za smeće, uče kako razvrstavati otpad, zašto je važno štedjeti prirodne resurse, koristiti obnovljive izvore energije, koje su zaštićene biljne i životinjske vrste, koje su razine zaštite prirode u Republici Hrvatskoj (nacionalni park, park prirode, ...). Ekologija je povezana i s tjelesnim vježbanjem jer je „svijest o potrebi vježbanja povezana s ekološkom svijesću. Vježbači su izloženi pozitivnom i negativnom djelovanju okoline. Razini ekološke svijesti umnogome doprinosi izviđačka organizacija kako među svojim članstvom, tako i svojim djelovanjem usmjerenim ka društvu“ (Prskalo, 2000, str. 127).

4.12. *Tjelesna kultura i zdravlje*

U ovom području velik je naglasak na kretanju i brizi o zdravlju. Raznolike izviđačke aktivnosti sadrže puno kretanja i hodanja, stoga je važno da izviđači budu spremni na takve aktivnosti. Pripreme se odrađuju postupno, od manje zahtjevnih prema zahtjevnijima. Tako prve aktivnosti uključuju kratke i lagane šetnje, a potom se trase hodanja i boravci u prirodi produljuju. Na višednevnim aktivnostima, kao što su taborovanja, redovito se ujutro održava tjelovježba koja „ima značajnu ulogu u transformacijskim procesima kod djeteta, ali i stvaranjem navika za svakodnevno tjelesno vježbanje“ (Prskalo, 2000, str. 126). Prema Savezu izviđača Zagreba (1989) jutarnja tjelovježba očvršćuje organizam ako se provodi redovito. Ona služi da se tijelo, koje je tijekom noći mirovalo, potakne na gibanje, intenzivno disanje i pojačan krvotok, što služi okrepljujućem i brzom postizanju vitalnosti. Zaštita zdravlja prilikom boravka u prirodi poprilično je važna. Znanja iz prve pomoći uvelike olakšavaju boravak u prirodi jer ako dođe do ozljede, ona se može točnom i brzom reakcijom jednostavno sanirati. „Pružiti prvu pomoć znači u prvom redu pomoći čovjeku koji se nalazi u stanju opasnom za njegov život. Takva stanja obično nastaju naglo i neočekivano. Ako se unesrećenom odmah pomogne, vjerojatnost u spašavanje njegovog života je daleko veća...“ (Savez izviđača Zagreba, 1989, str. 79). Također je važno i redovito održavanje osobne higijene, posebice tijekom višednevnog boravka u prirodi kada su izviđači smješteni u šatorima gdje se uvjeti uvelike razlikuju od onih u njihovim domovima.

4.13. *Rad i štednja*

Izviđaštvo pomaže razvoju samostalnosti pojedinca. Na višednevnim aktivnostima sudionici su primorani sami slagati krevete, brinuti o svojim stvarima, redovito održavati osobnu higijenu, samostalno obavljati zadane zadatke itd. Tako djeca i mladi stječu osjećaj samostalnosti za što možda nisu dobili priliku u obiteljima gdje roditelji mnoštvo zadataka obavljaju umjesto njih. Nadalje, izviđači pomažu i sudjeluju „u aktivnostima na uređenju mjesta, parka, riječne obale ili šumarska, prikupljanju sekundarnih sirovina, prikupljanju šumskih plodova, pošumljavanju ili podizanju voćnjaka ...“ (Ličina i Prskalo, 2007, str. 36). Izviđači uče i kako štedjeti te financijski pomoći osobama u potrebi.

4.14. *Kulturno-zabavne aktivnosti*

Upoznavanje kulturnih znamenitosti također je dio programa izviđačkog pokreta. Izviđači često odlaze u posjete muzejima, dvorcima, kulturnim manifestacijama, a odlaze i na različite predstave u kazalište. Katić-Podgorski (1987) govori da posjećujući muzeje, izložbe, kazališne i filmske predstave, izviđači usvajaju određene kulturne vrednote i upoznaju se sa suvremenim dostignućima kulture i civilizacije. Uz kulturne, postoje i različite zabavne aktivnosti. Igre su nezaobilazan dio života izviđača. Igraju se na sastancima, izletima i brojnim drugim izviđačkim aktivnostima. Osim toga, izviđači vole i pjevati. Postoji čitav niz izviđačkih pjesama, od zabavnih do svečanih, koje se pjevaju samo u posebnim prilikama. Majer i suradnici (2008) govore kako je, uz brojene izviđačke pjesme, poželjno naučiti i narodne pjesme svoga zavičaja u svrhu očuvanja tradicije, ali i promicanja aktivnog sudjelovanja izviđačkog pokreta u lokalnim sredinama. Uz pjevanje i igre, izviđači izvode i različite igrokaze, skečeve te predstave.

4.15. *Izviđačka vještarsva*

„Izviđačka vještarsva spadaju u poseban program Saveza izviđača Hrvatske, a poseban program služi kao nadopuna i proširenje općeg programa. Svako vještarsvo je jedna manja cjelina određenog dijela znanja iz programa Saveza izviđača Hrvatske“ (Babić i sur., 2004, str. 7). Vještarsva sadrže temeljna znanja iz pojedinog područja i obuhvaćaju različita područja interesa. Neka od brojnih vještarsva su *izletnik*, *prirodnjak*, *mlađi kuhar*, *šahist*, *skijaš*, *izviđački kurir* i dr. S obzirom na širok opseg područja koja ona obuhvaćaju, iskusniji izviđači i izviđački voditelji mogu predložiti vještarsva svojim članovima na temelju poznavanja njihovih interesa. Izviđač može i ne mora imati prethodna znanja o vještarsvu koje je odlučio svladati. Ukoliko ima prethodna znanja, svejedno treba zadovoljiti sve uvjete koje to vještarsvo od njega zahtijeva. Ako nema prethodnih znanja, služiti će se različitim izvorima poput knjiga, časopisa, priručnika ili zatražiti pomoć stručne osobe ili izviđača koji je već svladao to vještarsvo. Bošnjak i suradnici (1988) navode kako se vještarsvo može steći i pohađanjem određenih tečajeva u sklopu drugih ustanova i organizacija. Članovi samostalno odabiru žele li se uključiti u poseban program, odnosno samostalno odabiru vještarsvo koje žele svladati. Nakon što ga odabere, izviđač treba dobro proučiti zahtjeve koje to vještarsvo stavlja pred njega. Primjerice, Babić i suradnici (2004) navode da bi za vještarsvo *sakupljač* izviđač trebao dulje vrijeme sakupljati zbirku zanimljivih predmeta koju treba samostalno uređivati. Nužno je

poznavati više detalja o zbirci i nekoliko načina uređenja zbirke. Treba je prezentirati pred drugim izviđačima te razmjenjivati predmete iz zbirke s drugim sakupljačima. Bošnjak i suradnici (1988) govore kako ispunjavanjem zahtjeva koje pred njih stavljaju vještarsva, izviđači stječu znanja i vještine potrebne u svakodnevnom životu, a uz njih otkrivaju i vlastite sposobnosti i interese.

5. CILJ I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Cilj je ovog istraživanja utvrditi roditeljsku percepciju izviđačkih aktivnosti učenika nižih i viših razreda osnovne škole. S obzirom na cilj istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1 - Roditelji učenika nižih i viših razreda osnovne škole podjednako pozitivno percipiraju izviđačke aktivnosti djece.

H2 – Pretpostavlja se da neće biti značajnih razlika u percepciji izviđačkih aktivnosti na temelju spola.

6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

6.1. Uzorak ispitanika

U istraživanju su sudjelovali roditelji učenika nižih i viših razreda osnovnih škola u gradu Zagrebu. Uzorak ispitanika sastojao se od 114 roditelja iz triju osnovnih škola. Od 114 ispitanika 92 su žene, a 22 muškarci. Također, od 114 ispitanika 68 ih čine roditelji učenika nižih razreda, dok 46 čine roditelji učenika viših razreda osnovne škole. Istraživanje je provedeno tijekom listopada, studenog i prosinca 2020. godine metodom anketiranja. Roditelji učenika osnovne škole ispunjavali su anketni upitnik putem interneta. Anketiranje je bilo dobrovoljno i anonimno.

6.2. Opis mjernog instrumenta

Anketni upitnik (Prilog 1) sastoji se od dva dijela. Prvi dio obuhvaća opće podatke o ispitaniku (spol i dob). Drugi dio čini novo konstruirani upitnik od 14 čestica. Sadržaji čestica opisuju percepciju izviđačkih aktivnosti. U upitniku su korištena pitanja zatvorenog tipa. Za

odgovore na postavljena pitanja korištena je Likertova skala od tri stupnja, pri čemu je 1 značio najmanju mjeru slaganja, a 3 najveću mjeru slaganja.

6.3. Obrada podataka

Podaci istraživanja obrađeni su u programu *Statistica 13.5*. Standardnim statističkim postupcima prikazani su osnovni deskriptivni parametri:

- uzorak ispitanika (N)
- aritmetička sredina (M)
- minimalan rezultat (Min)
- maksimalan rezultat (Max)
- standardna devijacija (S.D.)

Normalnost distribucije provjerena je Kolmogorov-Smirnovim testom (K-S).

Za provjeru razlika na temelju spola ispitanika i razreda koje djeca polaze korišten je t – test za nezavisne uzorke.

7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

7.1. Prikaz elemenata deskriptivne statistike

Tablica 1

Deskriptivni parametri čestica upitnika – roditelji učenika osnovne škole, cijeli uzorak

	Varijable	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>S D</i>	<i>K – S</i> <i>p</i>
1	Pojam izviđaštva	114	2.52	1.00	3.00	0.54	.01
2	Izviđačka organizacija	114	2.30	1.00	3.00	0.68	.01
3	Aktivnosti izviđača u svome mjestu	114	1.59	1.00	3.00	0.78	.01
4	Sadržaji rada izviđača	114	2.08	1.00	3.00	0.63	.01
5	Član izviđača	114	1.33	1.00	3.00	0.54	.01
6	Dijete član izviđača	114	1.53	1.00	3.00	0.86	.01
7	Izviđačke aktivnosti u medijima	114	2.88	2.00	3.00	0.33	.01
8	Zdrav način života	114	2.96	2.00	3.00	0.18	.01
9	Ekološka svijest pojedinca	114	2.96	2.00	3.00	0.18	.01
10	Humani odnosi među ljudima	114	2.95	2.00	3.00	0.22	.01
11	Izvanučionička nastava	114	2.96	2.00	3.00	0.18	.01
12	Škola za život	114	2.96	2.00	3.00	0.21	.01
13	Pozitivna osoba	114	2.94	2.00	3.00	0.24	.01
14	Solidarnost	114	2.89	2.00	3.00	0.32	.01

Legenda: uzorak ispitanika (*N*). aritmetička sredina (*M*). minimalan rezultat (*Min*). maksimalan rezultat (*Max*). standardna devijacija (*S.D.*). Kolmogorov-Smirnov test (*K-S*)

U tablici 1 prikazani su skraćeni sadržaji čestica upitnika koji se nalazi u prilogu 1. U tablici su prikazani rezultati opisne statistike za cjelokupni uzorak ispitanika ($N = 114$). Analizom prikaza rezultata vrijednosti aritmetičkih sredina uočavaju se tri skupine vrijednosti. Izrazito visoke vrijednosti aritmetičkih sredina (od 2.88 do 2.96) imaju čestice od 7 do 14. To znači da su ispitanici sa sadržajem ovih čestica pokazali vrlo visoko slaganje. S obzirom na to da sadržaji ovih čestica opisuju pozitivne životne vrijednosti koje, između ostalog, promiču humanizam i ekološku svijest pojedinca, prema visokom slaganju s postavljenim tvrdnjama izražen je i pozitivan stav ispitanika prema njima. Niska prosječna vrijednost uočena je kod čestica koje se odnose na aktivnosti izviđača u pojedinom mjestu i članstvu u izviđačkom pokretu što pokazuje da djelatnost izviđačkih organizacija treba biti otvorenija, odnosno javnosti se više trebaju prezentirati sadržaji i druge izviđačke aktivnosti kako bi lakše doprli do učenika i otvorili mogućnost upoznavanja s njihovim radom. To bi vjerojatno uvelike promijenilo ovu percepciju.

Raspon rezultata u potpunosti je pokriven u česticama od 1 do 6, a sužen je u česticama od 7 do 14 što podupiru rezultati visokog slaganja s njihovim sadržajem. Najveća raspršenost rezultata vidljiva je u vrijednosti standardne devijacije od 0.86 u čestici broj 6 koja se odnosi na sudjelovanje djece u izviđačkoj organizaciji, a najmanja je raspršenost, odnosno najveća sličnost odgovora, vidljiva u česticama broj 8, 9 i 11 čije vrijednosti standardnih devijacija iznose 0.18. Kolmogorov-Smirnov test za sve čestice upitnika pokazuje da je raspodjela rezultata prema višim vrijednostima, odnosno da krivulja pokazuje negativnu distribuciju.

Tablica 2
Deskriptivni parametri čestica upitnika – roditelji učenika nižih razreda osnovne škole

	Varijable	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>S.D.</i>	<i>K - S</i>
1	Pojam izviđaštva	68	2.49	1.00	3.00	0.53	.01
2	Izviđačka organizacija	68	2.22	1.00	3.00	0.62	.01
3	Aktivnosti izviđača u svome mjestu	68	1.44	1.00	3.00	0.70	.01
4	Sadržaji rada izviđača	68	1.97	1.00	3.00	0.60	.01
5	Član izviđača	68	1.29	1.00	3.00	0.52	.01
6	Dijete član izviđača	68	1.35	1.00	3.00	0.75	.01
7	Izviđačke aktivnosti u medijima	68	2.85	2.00	3.00	0.36	.01
8	Zdrav način života	68	2.94	2.00	3.00	0.24	.01
9	Ekološka svijest pojedinca	68	2.96	2.00	3.00	0.21	.01
10	Humani odnosi među ljudima	68	2.91	2.00	3.00	0.29	.01
11	Izvanučionička nastava	68	2.96	2.00	3.00	0.21	.01
12	Škola za život	68	2.93	2.00	3.00	0.26	.01
13	Pozitivna osoba	68	2.94	2.00	3.00	0.24	.01
14	Solidarnost	68	2.85	2.00	3.00	0.36	.01

Legenda: uzorak ispitanika (*N*). aritmetička sredina (*M*). minimalan rezultat (*Min*). maksimalan rezultat (*Max*). standardna devijacija (*S.D.*). Kolmogorov-Smirnov test (*K-S*)

U tablici 2 prikazani su rezultati upitnika za roditelje učenika nižih razreda osnovne škole (*N* = 68). Analizom prikaza rezultata vrijednosti aritmetičkih sredina uočava se nekoliko skupina vrijednosti. Izrazito visoke vrijednosti aritmetičkih sredina (od 2.85 do 2.96) imaju čestice od 7 do 14. To znači da su roditelji učenika nižih razreda pokazali dosta visoko slaganje. Ove čestice opisuju pozitivne životne vrijednosti, što znači da su se roditelji složili da ih izviđači promoviraju. Najveće stupnjeve slaganja roditelji su iskazali u čestici 9 te u čestici 11 (*M* = 2.96) koje se odnose na promoviranje ekološke svijesti i pogodne sadržaje za izvanučioničku nastavu. Niska prosječna vrijednost uočena je kod čestica koje se odnose na

sudjelovanje u izviđačkom pokretu te na poznavanje sadržaja rada izviđača. Zanimljivo je primijetiti kako su u čestici 3 roditelji odgovorili kako u velikoj mjeri ne primjećuju aktivnosti izviđača u svome mjestu ($M = 1.44$). U čestici 5 ispitanici su odgovorili kako većinom nisu bili u izviđačima ($M = 1.29$). Također, u čestici 6 roditelji su odgovorili kako većinom njihovo dijete nije bilo član izviđača ($M = 1.35$). S obzirom na izrazito nisko slaganje u tim česticama, može se zaključiti kako je potrebno više promovirati izviđački pokret i izviđačke aktivnosti u lokalnoj zajednici i u medijima kako bi se ljudi bolje upoznali s izviđačkim aktivnostima.

Najveća raspršenost rezultata vidljiva je u čestici 6 gdje standardna devijacija pokazuje vrijednost od 0.75, a najmanja je raspršenost rezultata vidljiva u česticama 9 i 11 čije vrijednosti standardnih devijacija iznose 0.21. Kolmogorov-Smirnov test za sve čestice upitnika pokazuje da je raspodjela rezultata prema višim vrijednostima, odnosno da krivulja pokazuje negativnu distribuciju.

Tablica 3
Deskriptivni parametri čestica upitnika – roditelji učenika viših razreda osnovne škole

	Varijable	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>S.D.</i>	<i>K – S</i>
1	Pojam izviđaštva	46	2.57	1.00	3.00	0.54	.01
2	Izviđačka organizacija	46	2.41	1.00	3.00	0.75	.01
3	Aktivnosti izviđača u svome mjestu	46	1.80	1.00	3.00	0.86	.01
4	Sadržaji rada izviđača	46	2.24	1.00	3.00	0.64	.01
5	Član izviđača	46	1.39	1.00	3.00	0.58	.01
6	Dijete član izviđača	46	1.78	1.00	3.00	0.96	.01
7	Izviđačke aktivnosti u medijima	46	2.91	2.00	3.00	0.28	.01
8	Zdrav način života	46	3.00	3.00	3.00	0.00	.01
9	Ekološka svijest pojedinca	46	2.98	2.00	3.00	0.15	.01
10	Humani odnosi među ljudima	46	3.00	3.00	3.00	0.00	.01
11	Izvanučionička nastava	46	2.98	2.00	3.00	0.15	.01
12	Škola za život	46	3.00	3.00	3.00	0.00	.01
13	Pozitivna osoba	46	2.93	2.00	3.00	0.25	.01
14	Solidarnost	46	2.93	2.00	3.00	0.25	.01

Legenda: uzorak ispitanika (*N*). aritmetička sredina (*M*). minimalan rezultat (*Min*). maksimalan rezultat (*Max*). standardna devijacija (*S.D.*). Kolmogorov-Smirnov test (*K-S*)

U tablici 3 prikazani su rezultati upitnika za roditelje učenika viših razreda osnovne škole ($N = 46$). Analizom prikaza rezultata vrijednosti aritmetičkih sredina uočava se nekoliko

skupina vrijednosti. Izrazito visoke vrijednosti aritmetičkih sredina (od 2.91 do 3.00) imaju čestice od 7 do 14. To znači da su ispitanici sa sadržajem ovih čestica pokazali izrazito visoko slaganje. S obzirom na to da sadržaji ovih čestica opisuju pozitivne životne vrijednosti koje između ostaloga promiču solidarnost, razvoj pozitivne osobe i zdrav način života, prema visokom slaganju s postavljenim tvrdnjama izražen je i pozitivan stav ispitanika prema njima. Najveće stupnjeve slaganja roditelji učenika viših razreda iskazali su u česticama 8, 10 i 12 ($M = 3.00$) koje opisuju promoviranje zdravog načina života, humanih odnosa među ljudima i „škole za život”. Niska prosječna vrijednost uočena je kod čestica koje se odnose na aktivnosti izviđača i na članstvu u izviđačkom pokretu što pokazuje da djelatnost izviđačkih organizacija više treba usmjeriti na upoznavanje javnosti sa sadržajima rada izviđača. Zanimljivo je kako u čestici 5 većina ispitanika nikada nije bila član izviđača ($M = 1.39$). Također, u čestici 6 ispitanici su većinom odgovorili kako njihovo dijete nije bilo član izviđača ($M = 1.78$). No djeca su češće bila članovi izviđača od svojih roditelja. Najveća raspršenost rezultata vidljiva je u vrijednosti standardne devijacije od 0.96 u čestici broj 6 koja se odnosi na sudjelovanje djece u izviđačkoj organizaciji. Najmanja raspršenost, odnosno najveća sličnost odgovora, vidljiva je u česticama broj 8, 10 i 12 čije vrijednosti standardnih devijacija iznose 0.00, što znači da su se svi ispitanici u potpunosti složili. Kolmogorov-Smirnov test za sve čestice upitnika pokazuje da je raspodjela rezultata prema višim vrijednostima, odnosno da krivulja pokazuje negativnu distribuciju.

Tablica 4
Deskriptivni parametri čestica upitnika – prikaz prema spolu

	Varijable	Ženski ispitanici				Muški ispitanici			
		<i>M</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>S.D.</i>	<i>M</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>S. D.</i>
1	Pojam izviđaštva	2.53	1.00	3.00	0.54	2.45	2.00	3.00	0.51
2	Izviđačka organizacija	2.28	1.00	3.00	0.70	2.36	1.00	3.00	0.58
3	Aktivnosti izviđača u svome mjestu	1.61	1.00	3.00	0.80	1.50	1.00	3.00	0.74
4	Sadržaji rada izviđača	2.11	1.00	3.00	0.60	1.95	1.00	3.00	0.72
5	Član izviđača	1.34	1.00	3.00	0.54	1.32	1.00	3.00	0.57
6	Dijete član izviđača	1.51	1.00	3.00	0.86	1.59	1.00	3.00	0.91
7	Izviđačke aktivnosti u medijima	2.87	2.00	3.00	0.34	2.91	2.00	3.00	0.29
8	Zdrav način života	2.97	2.00	3.00	0.18	2.95	2.00	3.00	0.21
9	Ekološka svijest pojedinca	2.97	2.00	3.00	0.18	2.95	2.00	3.00	0.21
10	Humani odnosi među ljudima	2.96	2.00	3.00	0.21	2.91	2.00	3.00	0.29
11	Izvanučionička nastava	2.98	2.00	3.00	0.15	2.91	2.00	3.00	0.29
12	Škola za život	2.95	2.00	3.00	0.23	3.00	3.00	3.00	0.00
13	Positivna osoba	2.95	2.00	3.00	0.23	2.91	2.00	3.00	0.29
14	Solidarnost	2.91	2.00	3.00	0.28	2.77	2.00	3.00	0.43

Legenda: aritmetička sredina (*M*). minimalan rezultat (*Min*). maksimalan rezultat (*Max*). standardna devijacija (*S.D.*)

U tablici 4 prikazani su rezultati opisne statistike čestica upitnika prema spolu. U ovom istraživanju sudjelovalo je više žena ($N = 92$), nego muškaraca ($N = 22$). S obzirom na vrlo različit broj ispitanika na temelju spola u korist ženskih ispitanika, vrlo je vjerojatno da će kod analize razlika t-testom ova razlika u broju ispitanika na temelju spola biti čimbenik moguće razlike u nekim česticama upitnika. Analizom prikaza rezultata vrijednosti aritmetičkih sredina uočava se nekoliko skupina vrijednosti. Izrazito visoke vrijednosti aritmetičkih sredina i kod ženskih ispitanika (od 2.87 do 2.98) i kod muških ispitanika (od 2.77 do 3.00) imaju čestice od 7 do 14. To znači da su ispitanici pokazali vrlo visoko slaganje sa sadržajem ovih čestica. S obzirom na to da sadržaji ovih čestica opisuju pozitivne životne vrijednosti kao što su ekološka svijest pojedinca i zdrav način života, prema visokom slaganju s postavljenim tvrdnjama izražen je i pozitivan stav ispitanika prema njima. Najveći stupanj slaganja ženski ispitanici su iskazali u čestici 11 ($M = 2.98$), a muški ispitanici u čestici 12 ($M = 3.00$). Ženski ispitanici najviše su se složili kako su izviđači izvrstan oblik izvanučioničke nastave i izvannastavnih aktivnosti što pokazuje kako majke vole slati svoju djecu na boravak u prirodu. Muški ispitanici najviše su se složili kako su izviđači izvrsna prilika za svladavanje različitih životnih lekcija, što uključuje brigu o samome sebi, redovito vođenje higijene i sve ostalo što doprinosi osamostaljivanju njihove djece. Niska prosječna vrijednost uočena je kod čestica koje se odnose

na aktivnosti izviđača u pojedinom mjestu te u članstvu u izviđačkom pokretu. Zanimljivo je kako u čestici 2, gdje su ispitanici upitani o postojanju izviđačke organizacije u njihovu mjestu, i žene ($M = 2.28$) i muškarci ($M = 2.36$) odgovaraju kako nisu sigurni postoji li u njihovu mjestu izviđačka organizacija. Također, u čestici 3 i žene ($M = 1.61$) i muškarci ($M = 1.50$) odgovaraju kako u velikoj mjeri ne primjećuju aktivnosti izviđača u svome mjestu. Ovi rezultati pokazuju kako su izviđačke udruge nedovoljno aktivne u svojoj lokalnoj sredini. Kako bi se ovo promijenilo, trebale bi više izlaziti u javnost. Lokalna sredina trebala bi se bolje upoznati sa sadržajima rada izviđača te tako privući nove članove. Najveća raspršenost rezultata kod ženskih ispitanika vidljiva je u vrijednosti standardne devijacije od 0.86 u čestici broj 6 koja se odnosi na sudjelovanje djece u izviđačkoj organizaciji, a najmanja je raspršenost, odnosno najveća sličnost odgovora vidljiva u čestici broj 11 koja se odnosi na izvanučioničku nastavu čija vrijednost standardne devijacije iznosi 0.15. Najveća raspršenost rezultata kod muških ispitanika vidljiva je u vrijednosti standardne devijacije od 0.91 u čestici broj 6 koja se također odnosi na sudjelovanje djece u izviđačkoj organizaciji, a najmanja je raspršenost, odnosno najveća sličnost odgovora vidljiva u čestici broj 12 koja potencira izviđaštvo kao dobru životnu školu čija vrijednost standardne devijacije iznosi 0.00.

7.2. Rezultati testiranja razlika pomoću t- testa

Tablica 5

T-test – razlike između roditelja učenika i učenika nižih i viših razreda

	Varijable	M 1 (niži)	M 2 (viši)	t	df	p	N 1 (niži)	N 2 (viši)
1	Pojam izviđaštva	2.49	2.57	-0.8	112	0.44	68	46
2	Izviđačka organizacija	2.22	2.41	-1.5	112	0.14	68	46
3	Aktivnosti izviđača u svome mjestu	1.44	1.80	-2.5	112	0.01	68	46
4	Sadržaji rada izviđača	1.97	2.24	-2.3	112	0.02	68	46
5	Član izviđača	1.29	1.39	-0.9	112	0.35	68	46
6	Dijete član izviđača	1.35	1.78	-2.7	112	0.01	68	46
7	Izviđačke aktivnosti u medijima	2.85	2.91	-1.0	112	0.34	68	46
8	Zdrav način života	2.94	3.00	-1.7	112	0.10	68	46
9	Ekološka svijest pojedinca	2.96	2.98	-0.6	112	0.53	68	46
10	Humani odnosi među ljudima	2.91	3.00	-2.1	112	0.04	68	46
11	Izvanučionička nastava	2.96	2.98	-0.6	112	0.53	68	46
12	Škola za život	2.93	3.00	-1.9	112	0.06	68	46
13	Pozitivna osoba	2.94	2.93	0.1	112	0.89	68	46
14	Solidarnost	2.85	2.93	-1.3	112	0.18	68	46

Legenda: aritmetička sredina (M). T vrijednost (t). stupnjevi slobode (df). nivo značajnosti (p). uzorak ispitanika (N)

U tablici 5 prikazane su razlike između roditelja učenika nižih i viših razreda dobivene t-testom. Rezultati pokazuju statistički značajnu razliku između roditelja nižih i viših razreda u česticama broj 3, 4, 6 i 10. Statistički značajna razlika u česticama 3 i 4 pokazuje kako roditelji učenika viših razreda više primjećuju aktivnosti izviđača u svome mjestu te kako su bolje upoznati sa sadržajima rada izviđača. Statistički značajna razlika u čestici 6 pokazuje kako je više djece, odnosno učenika viših razreda, sudjelovalo u izviđačkom pokretu u odnosu na djecu, odnosno učenike nižih razreda. Stoga bi izviđačke udruge trebale više informirati roditelje učenika nižih razreda kako bi se oni više upoznali sa sadržajima rada izviđača te kako bi više primjećivali izviđače u svojoj lokalnoj sredini. Tako bi potaknuli roditelje da uključe svoju djecu, učenike nižih razreda, u izviđački pokret. Statistički značajna razlika u čestici 10 pokazuje kako su roditelji učenika viših razreda prepoznali izviđače kao odličnu aktivnost koja promovira humane odnose među ljudima.

Tablica 6

T-test – razlike između roditelja na temelju spola ($\bar{Z} = 92$), ($M = 22$)

	Varijable	$M 1 (\bar{Z})$	$M 2 (M)$	t	df	p
1	Pojam izviđaštva	2.53	2.45	0.61	112	0.54
2	Izviđačka organizacija	2.28	2.36	-0.50	112	0.62
3	Aktivnosti izviđača u svome mjestu	1.61	1.50	0.58	112	0.56
4	Sadržaji rada izviđača	2.11	1.95	1.04	112	0.30
5	Član izviđača	1.34	1.32	0.15	112	0.88
6	Dijete član izviđača	1.51	1.59	-0.39	112	0.70
7	Izviđačke aktivnosti u medijima	2.87	2.91	-0.50	112	0.62
8	Zdrav način života	2.97	2.95	0.29	112	0.77
9	Ekološka svijest pojedinca	2.97	2.95	0.29	112	0.77
10	Humani odnosi među ljudima	2.96	2.91	0.89	112	0.38
11	Izvanučionička nastava	2.98	2.91	1.59	112	0.12
12	Škola za život	2.95	3.00	-1.11	112	0.27
13	Pozitivna osoba	2.95	2.91	0.64	112	0.53
14	Solidarnost	2.91	2.77	1.87	112	0.06

Legenda: aritmetička sredina (M). T vrijednost (t). stupnjevi slobode (df). nivo značajnosti (p). uzorak ispitanika (N)

U tablici 6 prikazane su razlike između roditelja na temelju spola dobivene t-testom. Rezultati ne pokazuju statistički značajnu razliku na temelju spola. Iako se očekivalo da će broj sudionika na temelju spola uvjetovati razliku u odgovorima ispitanika, to se nije dogodilo. To pokazuje da roditelji obaju spolova imaju sličan način razmišljanja, odnosno slično poimanje izviđačkog pokreta.

8. RASPRAVA

Dobiveni rezultati istraživanja pokazuju kako u gotovo svim mjerenim varijablama roditelji učenika viših razreda osnovne škole bolje percipiraju izviđačke aktivnosti od roditelja učenika nižih razreda. Samo u čestici 13 roditelji učenika nižih razreda imaju nešto bolju percepciju, ali ta razlika nije statistički značajna. Statistički značajna razlika vidljiva je u česticama broj 3, 4, 6 i 10. S obzirom na dobivene rezultate, roditelji učenika viših razreda više primjećuju aktivnosti izviđača u svome mjestu. Također su mnogo bolje upoznati sa sadržajima rada izviđača, dijete im je češće bilo član izviđačkih organizacija te smatraju kako izviđačke aktivnosti promoviraju humane odnose među ljudima. U većini čestica roditelji

učenika i nižih i viših razreda osnovne škole podjednako pozitivno percipiraju izviđačke aktivnosti. Roditelji su složni da izviđači doprinose promoviranju zdravog načina života, razvoju ekološke svijesti i humanim odnosima među ljudima. Također se slažu da su izviđači izvrstan način izvanučioničke nastave i izvannastavnih aktivnosti, kao i izvrstan način provođenja *škole za život*. Osim spomenutoga, percepcija izviđačkog pokreta usmjerena je k formiranju pozitivne osobe i aktivnoj ulozi u međugeneracijskoj solidarnosti. Rezultati su pokazali kako roditelji dobro poznaju pojam izviđaštva te da im je uglavnom poznato što se pod tim pojmom podrazumijeva, ali bi izviđačke aktivnosti trebalo više promovirati, kako aktivnim sadržajima, tako i medijima ne bi li zajednica bila bolje upoznata sa sadržajima rada izviđača. Na pitanja *Jeste li ikada bili u izviđačima?* i *Je li Vaše dijete sudjelovalo (bilo član) u izviđačima?* roditelji su odgovorili kako većinom nisu bili članovi izviđača, a isto su odgovorili i za svoju djecu. No rezultati pokazuju kako su djeca češće bila učlanjena u izviđačke organizacije u odnosu na svoje roditelje.

S obzirom na to da roditelji učenika viših razreda nisu pokazali statistički značajne razlike u svim mjenim varijablama u odnosu na roditelje učenika nižih razreda (značajne razlike uočene su u 4 varijable od ukupno 14), hipoteza H1 djelomično se prihvaća.

Razlike među roditeljima na temelju spola pokazale su kako ne postoji statistički značajna razlika između žena i muškaraca u percipiranju izviđačkih aktivnosti. To pokazuje da roditelji obaju spolova imaju sličan način razmišljanja, odnosno slično poimanje izviđačkog pokreta. I žene i muškarci smatraju kako izviđači promoviraju zdrav način života, ekološku svijest pojedinca te humane odnose među ljudima. Obje skupine ispitanika slažu se kako su izviđači izvrstan način izvanučioničke nastave i izvannastavnih aktivnosti, da su izviđači izvrstan način *škole za život* te da pomažu formiranju pozitivne osobe. Istraživanje je pokazalo kako su roditelji obaju spolova slabije uključeni u izviđačke organizacije u odnosu na svoju djecu. Pripadnici obaju spolova relativno su dobro upoznati s pojmom izviđaštva, ali površno iz razloga što su na pitanje *Jeste li upoznati sa sadržajima rada izviđača?* većinom odgovorili kako su pomalo upoznati. Ni žene ni muškarci u većoj mjeri nisu sigurni postoji li u njihovim lokalnim sredinama izviđačka organizacija, što znači da su izviđačke organizacije nedovoljno aktivne. To je jasno vidljivo i iz njihova odgovora na pitanje kako se većinom slažu da treba popularizirati izviđačke aktivnosti u medijima. Stoga se može zaključiti kako roditelje obaju spolova treba više informirati o izviđačkim aktivnostima kako bi bili bolje upoznati sa sadržajima rada izviđača te kako bi ih potaknuli da svoju djecu uključe u izviđački pokret.

S obzirom na to da razlike roditelja na temelju spola nisu pokazale statistički značajne razlike niti u jednoj varijabli, hipoteza H2 se prihvaća.

9. ZAKLJUČAK

Istraživanje je provedeno s namjerom da se dobije uvid u roditeljsku percepciju izviđačkih aktivnosti učenika nižih i viših razreda osnovne škole. Analiza dobivenih rezultata pokazala je kako u gotovo svim mjerenim varijablama roditelji učenika viših razreda osnovne škole bolje percipiraju izviđačke aktivnosti od roditelja učenika nižih razreda. Samo su u jednoj čestici roditelji učenika nižih razreda imali nešto bolju percepciju. S obzirom na dobivene rezultate može se zaključiti kako roditelji učenika i nižih i viših razreda osnovne škole podjednako pozitivno percipiraju izviđačke aktivnosti. Roditelji su složni da izviđači doprinose promoviranju zdravog načina života, razvoju dobrog odnosa prema ljudima i prirodi te da su izviđači izvrstan način provođenja slobodnog vremena. Rezultati su pokazali kako su roditelji općenito dobro upoznati s izviđačkim pokretom i vrijednostima koje on zastupa, no svoje spoznaje uglavnom ne temelje na promoviranju izviđačkog pokreta, nego na općoj kulturi. Iz tog razloga izviđačke aktivnosti valja više promovirati kako bi zajednica bila bolje upoznata sa sadržajima rada izviđača. S obzirom na dobivene rezultate, može se zaključiti i da ne postoji statistički značajna razlika između roditelja na temelju spola u percipiranju izviđačkih aktivnosti. Rezultati pokazuju da roditelji obaju spolova imaju sličan način razmišljanja, odnosno slično poimanje izviđačkog pokreta. Pripadnici obaju spolova u većoj mjeri nisu sigurni da u njihovim lokalnim sredinama postoji izviđačka organizacija, što znači da su izviđačke organizacije nedovoljno aktivne i nedovoljno prisutne u društvu. Stoga se može zaključiti kako roditelje obaju spolova treba više informirati o izviđačkim aktivnostima kako bi bili bolje upoznati sa sadržajima rada izviđača.

10. LITERATURA

- Babić, T., Bušić, P., Hibeljić, S., Konstantinović, K., Majer, K. i Mošmondor, Z. (2004). *Vještarsva izviđača i planinki*. Zagreb: Savez izviđača Hrvatske.
- Bošnjak, B., Šnur, Z. i Trgovec, S. (1984). *Logorovanje*. Zagreb: Savez društava „Naša djeca“ SR Hrvatske.
- Bošnjak, B., Bošnjak, P., Čaušević, A., Dobnik, M., Drnarević, D., Ferenčak, K., Furlan, Z., Gošnik-Godec, A., Hadži-Pešić, J., Katunar, J., Katić, S., Katić, Z., Krstić, B., Kovačev, J., Lutkić, A., Mihailović, V., Mrvalj, I., Mušanović, M., Obersnel, V., Ostojić, V., Panić, Z., Rajković, R., Romić, R., Romić, S., Šipušić, S., Šnur, Z., Šnajder, Ž., Škrobonja, B., Trlek, M., Trohar, I., Vasić, D., Vazdar, M., Veličković, N. i Vuleta, I. (1988). *Izviđačka vještarsva*. Sarajevo: Savez izviđača Hrvatske, Savez izviđača Bosne i Hercegovine.
- De Zan, I. (2005). *Metodika nastave prirode i društva*. Zagreb: Školska knjiga.
- Findak, V. (2001). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga.
- Fističić, Z. (2000). Izviđaštvo i sustav obrazovanja. U B. Ličina (Ur.) *Izviđaštvo u razvoju mladeži i škole* (str. 196 - 203). Petrinja: Savez izviđača Hrvatske, Visoka učiteljska škola Petrinja.
- Katić-Podgorski, M. (1987). *Rad s poletarcima*. Zagreb: Savez izviđača Zagreba, Savez izviđača Hrvatske.
- Kristijan, Z. (2007). *Planinarski putovi*. Zagreb: Hrvatski planinarski savez.
- Ličina, B. (2000). Izviđaštvo – sastavnica učiteljskoga studija. U B. Ličina (Ur.) *Izviđaštvo u razvoju mladeži i škole* (str. 145 - 167). Petrinja: Savez izviđača Hrvatske, Visoka učiteljska škola Petrinja.
- Ličina, B. i Prskalo, I. (2007). *Izviđači i škola*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Središte u Petrinji, Izviđačka škola.
- Majer, K., Bušić, P., Mošmondor, Z., Babić, T. i Šnur, Z. (2008). *Javorovi listovi, Priručnik za vođe patrola izviđača i planinki*. Zagreb: Savez izviđača Hrvatske.
- Matas, M. (2000). Nastava geografije i skautizam. U B. Ličina (Ur.) *Izviđaštvo u razvoju mladeži i škole* (str. 114 – 120). Petrinja: Savez izviđača Hrvatske, Visoka učiteljska škola Petrinja.
- Prskalo, I. (2000). Izviđaštvo i organizacijski oblici rada u tjelesnom i zdravstvenom odgojno – obrazovnom području. U B. Ličina (Ur.) *Izviđaštvo u razvoju mladeži i škole* (str. 121 – 131). Petrinja: Savez izviđača Hrvatske, Visoka učiteljska škola Petrinja.

Savez izviđača Hrvatske [SIH]. (2012). „A što vi izviđate?“, Smjernice za volontiranje u Savezu izviđača Hrvatske. Preuzeto 12.8.2021.: <https://www.scouts.hr/wp-content/uploads/2011/08/Smjernice-za-volontiranje.pdf>

Savez izviđača Zagreba (1989). *Izviđač*. Zagreb: Savez izviđača Zagreba.

Skok, P. (2002). *Izvanučionička nastava*. Zagreb: Pedagoški servis.

11. PRILOZI I DODATCI

Prilog 1

Anketni upitnik o roditeljskoj percepciji izviđačkih aktivnosti

1. Spol: M Ž
2. Dob: _____

Red. br.	Sadržaj čestice	1	2	3
1.	Je li vam poznat pojam izviđaštva (ili skautizma)?	Nije mi poznat	Malo mi je poznat	Dobro mi je poznat
2	Postoji li u vašem mjestu izviđačka organizacija?	Ne postoji	Ne znam	Aktivno djeluje
3.	Ako postoji, primjećujete li aktivnosti izviđača u svome mjestu?	Ne primjećujem	Povremeno primjećujem	Aktivno djeluju
4.	Jeste li upoznati sa sadržajima rada izviđača?	Nisam uopće	Pomalo jesam	Znam puno o tome
5.	Jeste li ikada bili u izviđačima?	Nikada	Jesam ranije	Aktivan i danas
6.	Je li Vaše dijete sudjelovalo (bilo član) u izviđačima?	Nikada	Ranije	Aktivno i danas
7.	Mislite li da treba popularizirati izviđačke aktivnosti u medijima?	Ne treba	Nisam siguran	Apsolutno treba
8.	Slažete li se da aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima promovira zdrav način života?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem
9.	Slažete li se da aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima promovira ekološku svijest pojedinaca?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem
10.	Slažete li se da aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima promovira humane odnose među ljudima?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem
11.	Slažete li se da je aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima izvrstan način izvanučioničke nastave i izvannastavnih aktivnosti?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem
12.	Slažete li se da je aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima izvrstan način „škole za život“?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem
13.	Slažete li se da aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima pomaže formiranju pozitivne osobe?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem
14.	Slažete li se da aktivno sudjelovanje u izviđačkim aktivnostima pomaže međugeneracijskoj solidarnosti?	Ne slažem se	Nisam siguran	Potpuno se slažem

12. IZJAVA O IZVORNOSTI RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)